Herten

E-duboek

inhoud

1. Herten 3
2. Herten over de wereld 4
3. Hertenweetjes 5
4. Herten in Nederland 8
5. Nog meer herten 11
6. Filmpje 13

Pluskaarten A en B 14
Bronnen en foto's 16
Colofon en voorwaarden 17

1. Herten

Er zijn ongeveer 40 soorten herten.
Je vindt ze bijna over de hele wereld verspreid.
Natuurlijk valt het mannetje het meest op door zijn gewei.

In dit boek lees je meer over herten.
Je krijgt antwoord op vragen als:

- Welke bekende hertensoorten vind je in de wereld?
- Waarom heeft een mannetje een gewei?
- Wat is een herkauwer?
- Hoe groeit een gewei?
- Wat is een zesender?
- Welke hertensoorten kun je in Nederland vinden?
- Wat zijn de bekendste hertensoorten buiten Nederland?

2. Herten over de wereld

Hertachtigen komen bijna over de hele wereld voor.
In Australië en op de Zuidpool komen ze niet in de natuur voor.

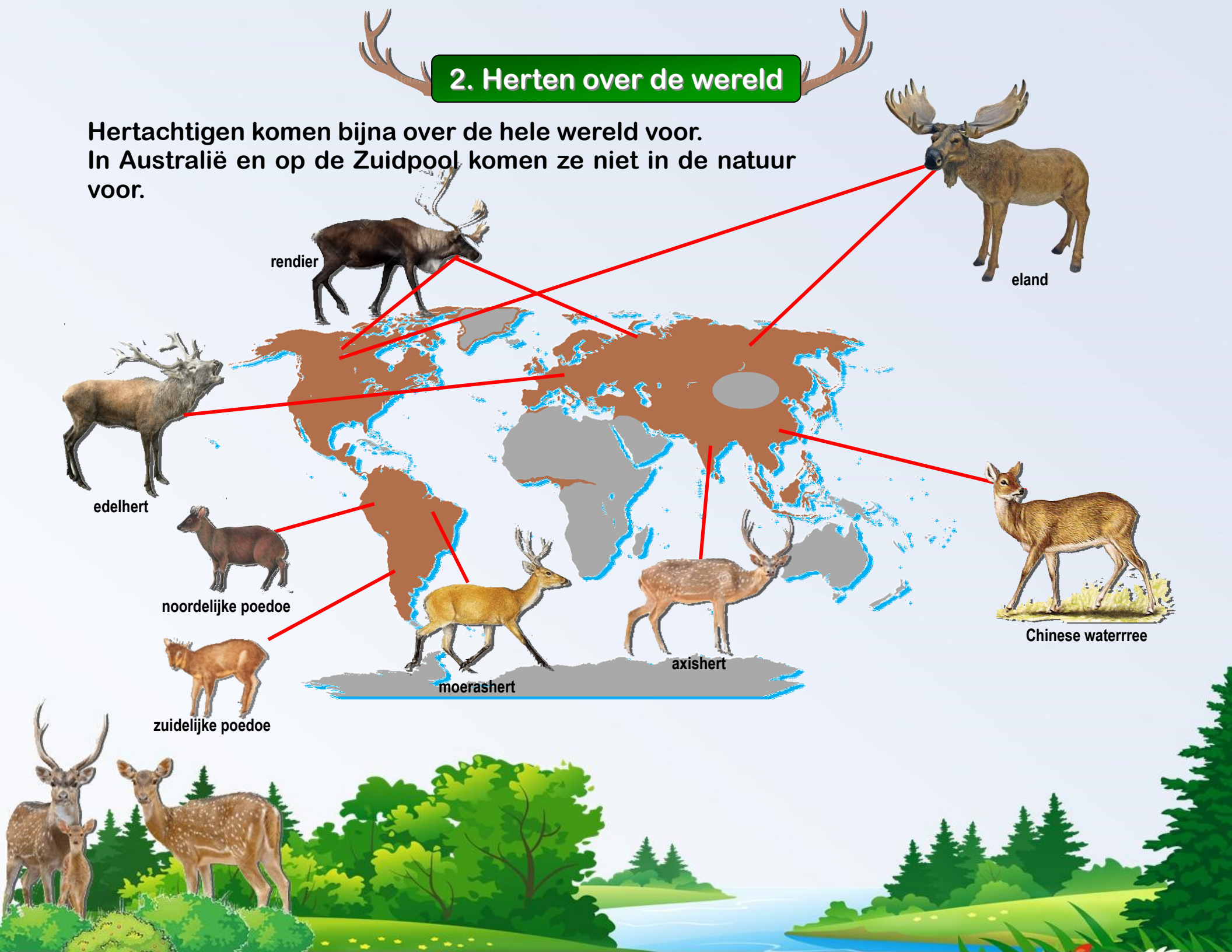

3. Hertenweetjes

Meer weten over het hert?

Het mannetjeshert heet **een bok** of **hert**.
Alleen bij een eland heet het mannetje **een stier**. Alleen mannetjes hebben **een gewei** (1).
Het vrouwtje heet **een hinde**. Bij een ree wordt het vrouwtje **een geit** genoemd en bij de eland **een koe**. Het jong noem je **een kalf**.
Herten leven in **een roedel** (groep).

Herten zijn **zoogdieren**.
Ze krijgen meestal maar één jong.
Het jong wordt gezoogd door de moeder: het drinkt melk bij de moeder.

Herten zijn **hoefdieren**.
Elke hoef heeft twee tenen.
De achterpoot (2) heeft nog twee extra kleine teentjes

Herten zijn **herkauwers**.
Ze eten planten. Planten zijn moeilijk te verteren. Daarom gaat het eten langs vier magen.
Vanuit de eerste maag, gaat het eten weer terug in de bek van het hert. Daar wordt het eten nog eens opnieuw gekauwd (herkauwd).
Met zo'n lange, ingewikkelde spijsvertering worden planten goed verteerd.

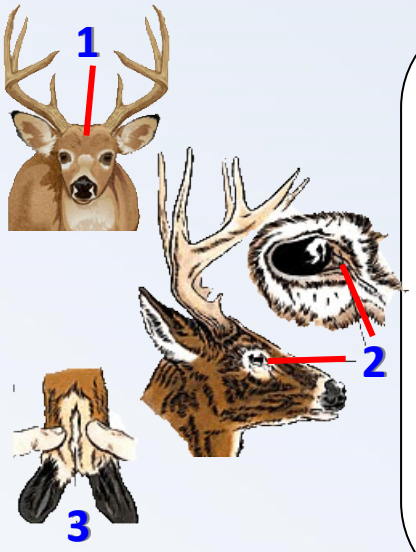

Hindes leven vooral in groepen. Bokken leven het grootste deel van het jaar apart.
Herten in een groep “praten”met elkaar door geur. Een hert laat die geur achter. De geur komt uit een klier. Een hert schuurt vaak met de kop langs een boom. Op de kop zitten twee klieren: **bij de ogen** (1) en één **tussen het gewei** (2).
Ook zit er een klier **tussen de tenen** (3).
Herten praten ook met hun staart. In rust is de staart plat.
Bij dreigend gevaar gaat **de staart omhoog** (4).
De herten slaan als groep op de vlucht.

Bij veel hertensoorten heeft het jong een gevlekte vacht.
Die vacht is een goede schutkleur of camouflage.
Een hinde verstopt vaak haar jong in de struiken. Het jong blijft daar doodstil achter. Door de vlekken valt het niet op. Het jong is daar veiliger dan bij de grazende moeder.

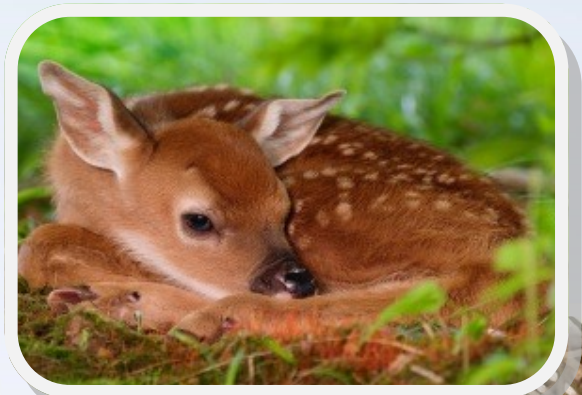

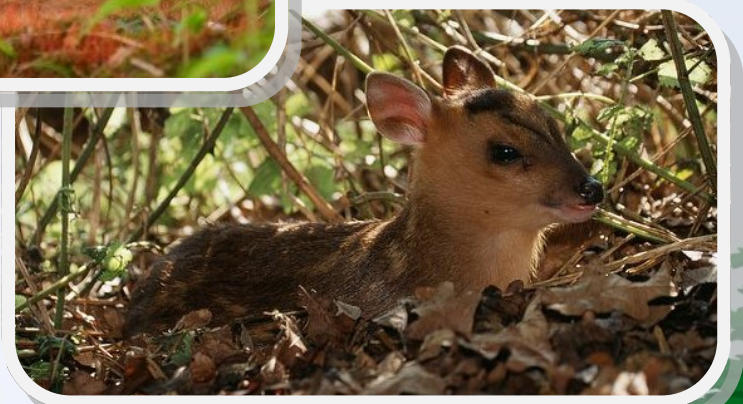

Mannetjes dragen **een gewei**. Alleen bij rendieren hebben de vrouwtjes ook een (kleiner) gewei. Het Chinese waterhert heeft geen gewei.
Een gewei zijn een soort hoorns. Alleen een gewei heeft takken. Je noemt zo'n gewei **een stanggewei** (1). Je begrijpt nu waarom **een antilope** (2) geen hert is.
Mannetjes gebruiken het gewei in de paartijd of bronstijd om indruk te maken. Ze gebruiken het als een wapen bij een gevecht met een ander mannetje. Bij een overwinning worden ze de baas over een groep hindes.

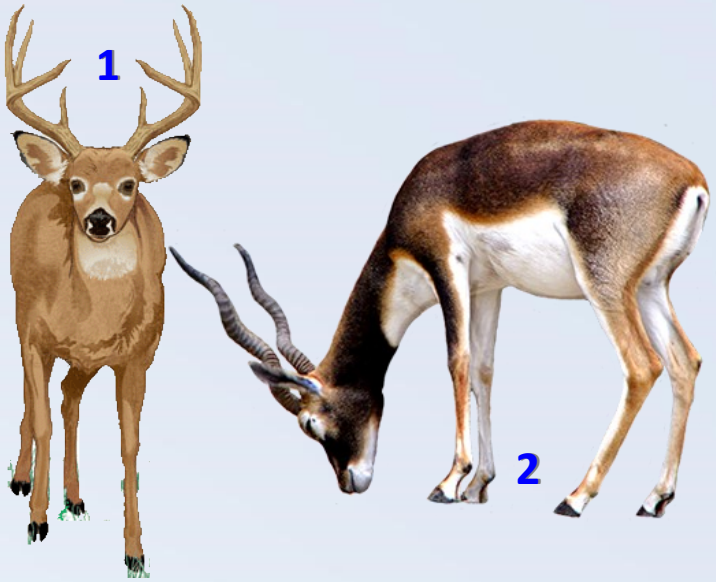

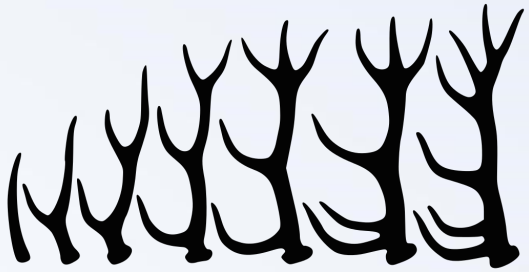

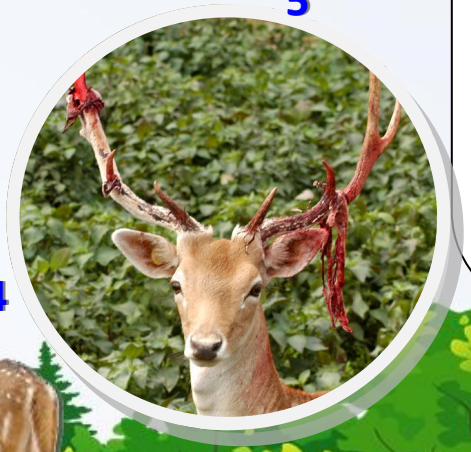

Bij jonge bokken begint uit twee knoppen op de kop het gewei na een paar maanden te groeien. Het worden **twee spitsen** (3) zonder takken.
Rond maart werpen de mannetjes hun gewei af. Er begint onder de huid gelijk een nieuw gewei te groeien. Het gewei is bedekt met huid. Laat in de zomer veegt het hert **de huid van het gewei** (4). Het gewei is nu hard en stevig genoeg voor de bronstijd. Elk jaar krijgt het gewei er een extra tak of *end* bij.
Bij **gewei 5** zie je het gewei van **een zesender**. Dat gewei heeft zes punten of enden.

4. Herten in Nederland

In Nederland komen drie hertensoorten voor.

1. De ree.

De ree komt het meest voor in Nederland.
Deze kleine hertensoort is in elk natuurgebied te vinden van bos tot duinen.
De reebokken hebben een eenvoudig gewei met twee of drie enden (heel soms vier of vijf).
Een jonge reebok met een gewei zonder takken heet *een spitser*.
Heeft de bok twee takken dan is het *een gaffel*.
Reeën zijn knabbelaars. Ze eten vruchten, twijgen, knoppen, paddenstoelen, jonge planten en gras.
Ze eten ook de gewassen van de boer.
De ree kun je zien vanaf de schemering tot de volgende ochtend. Alleen in stille gebieden kun je ook een ree overdag zien.
De hinde krijgt vaak tweelingen. De jongen zijn gevlekt en worden verstopt op veilige plaatsen.

2. Het damhert

Het damhert is groter dan de ree. Het damhert herken je snel aan de gevlekte kleur en het aparte gewei. Het is geen stanggewei, zoals bij de meeste hertensoorten. Je noemt dit gewei **een schoffelgewei** (1).

De hindes leven met hun jongen in kleine roedels van vijf tot zeven dieren. Alleen in de bronstijd komt er een bok bij de groep.

Het damhert is een dagdier. Deze hertensoort eet vooral grassen, kruiden, jonge bladeren, bessen, eikels, granen en wortelen. In de winter voeden ze zich met boomschors, heide en hulst.

Damherten vind je in Nederland vooral op de Veluwe en in de duinen. Het damhert is ook gemakkelijk te houden in **hertenkampen** (2) of op kinderboerderijen.

1

2

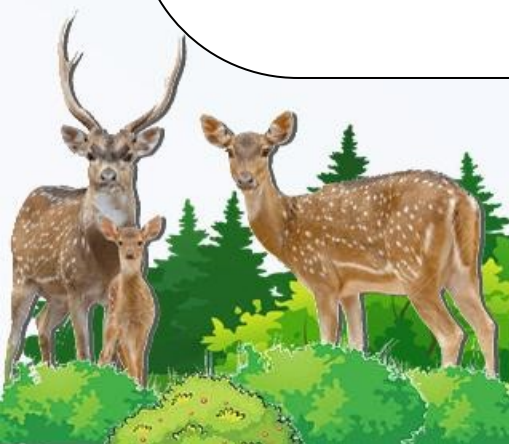

3. Het edelhert

Het edelhert is de grootste hertensoort in Nederland. Deze soort is schuw en laat zich niet veel zien in gebieden waar mensen komen.

Je vindt edelherten op de Veluwe en in de Oostvaardersplassen. Edelherten grazen vooral aan de randen van bossen. Het bos wordt gebruikt om in te vluchten. Het edelhert komt ook voor in moeras– en veengebieden.

Het edelhert voedt zich met grassen, heide, boomschors, knollen, wortels, zaden, bladeren en landbouwgewassen.

De kleur van dit dier is in de zomer roodbruin.

In de winter verandert de vacht in een grijsachtig, bruine kleur.

In het najaar in de bronsttijd zoeken mannetjes naar een roedel hindes. Ze maken veel herrie. Je noemt dat **burlen** (1). Zo laten ze andere mannetjes weten dat ze aanwezig zijn.

In het filmpje in het laatste hoofdstuk zie je meer over het onderzoek naar het edelhert.

1

5. Nog meer herten

De poedoe.
De poedoe is de kleinste hertensoort. Dit Zuid-Amerikaanse hertje wordt maar tussen de 35 en 45 cm hoog.
De noordelijke poedoe (1) vind je in Colombia, Equador en Peru. Deze poedoe is iets kleiner dan **de zuidelijke poedoe** (2) die alleen in Chili en Argentinië te vinden is.
Poedoe's leven alleen in het gebergte. De mannetjes hebben **een simpel gewei zonder enden** (3).

1

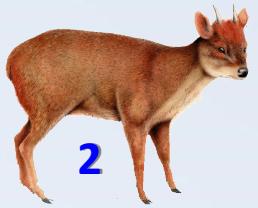
2

3

De eland
De eland is de grootste hertensoort.
Dit dier heeft de grootte van een flink paard. Net als het damhert heeft de eland een schoffelgewei. Er zijn ook soorten met een stanggewei.
Elanden leven in het koude noorden van Amerika, Europa en Azië. De eland leeft vooral in de buurt van naaldbossen.
Het dier eet boomschors, kruiden, jonge takken en waterplanten.
Elanden zijn goede zwemmers.

De Chinese waterree.

De Chinese waterree is een heel bijzonder hert. Het is een hert zonder gewei. Het mannetje heeft twee slagtanden van ongeveer 9 cm lang. Deze soort komt voor in China en Korea. Het dier leeft langs rivieroevers, in moerassen en op grasslanden. Deze kleinere hertensoort leeft alleen.

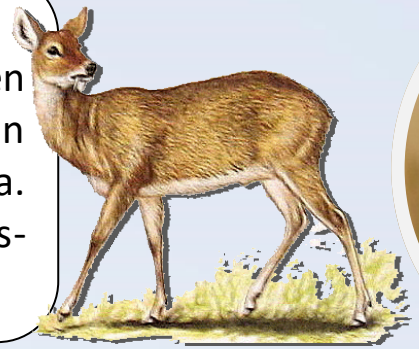

Het rendier

Het rendier leeft in het koude, hoge noorden van Amerika, Europa en Azië.

Het is de enige hertensoort die huisdier geworden is, zoals bij ons de koe. De rendieren worden gehouden voor het vlees, de melk en de huid.

Maar het rendier is ook een uitstekend trekdier.

Het is de enige hertensoort waarbij het mannetje en het vrouwtje een gewei hebben.

Filmpje

Het klokhuis: Edelhert

Klik hier

http://www.schooltv.nl/video/het-klokhuis-edelhert/#q=edelhert

1 Bedenk **vijf vragen**.
Het antwoord is steeds **het damhert**.

2 Bedenk **vijf dingen** waar je **een gewei** voor kunt gebruiken.

3 Noem **vijf dingen** die **een eland nooit** doet.

4 Wat denkt de jager?

E-duboek
informatieve jeugdboeken

5 Wat heeft **dit plaatje** met een hert te maken?

6 **Wat als hertenbokken niet meer kunnen burlen?**
Noem **drie dingen** die **anders** worden.

7 Wat is hetzelfde aan **een gewei** en **een tuinhekje**?

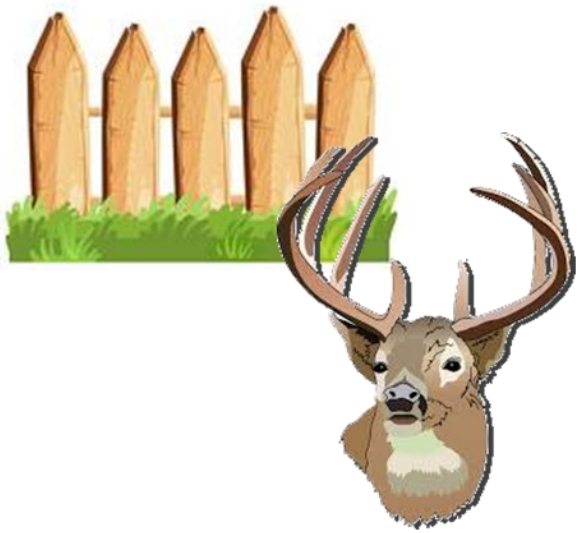

8 Dit is het alfabet: A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z
Bedenk bij elke letter **een dier met een gewei, hoorn of hoorns**.
A - Antilope
B - B.....
C.- Chiroe
D.

E-duboek
informatieve jeugdboeken

Bronnen

https://nl.wikipedia.org/wiki/Hertachtigen
https://nl.wikipedia.org/wiki/Ree_(dier)
https://nl.wikipedia.org/wiki/Damhert
https://nl.wikipedia.org/wiki/Edelhert
https://nl.wikipedia.org/wiki/Rendier
https://nl.wikipedia.org/wiki/Chinese_waterree
https://nl.wikipedia.org/wiki/Poedoe
https://nl.wikipedia.org/wiki/Eland

Colofon en voorwaarden

Dit is een uitgave van **E-duboek**

Website: www.eduboek.nl

© Copyright Age Cnossen 2016

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Ondanks alle aan de samenstelling van dit e-boek bestede zorg kan noch de auteur, noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor schade die het gevolg is van enige fout in deze uitgave.